

Minstelønn

Selv om det ikke er noen generell minstelønn i Norge, er det innført minstelønn i enkelte bransjer for å hindre at utenlandsk arbeidskraft får dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er vanlig i Norge.

Det er minstelønn i følgende bransjer:

Lønn - Bygg

Minstelønn per time:

- For fagarbeider: 203,80 kroner
- For ufaglærte uten bransjeeerfaring: 183,10 kroner
- For ufaglærte med minst ett års bransjeeerfaring: 191,00 kroner
- For arbeidstakere under 18 år: 122,90 kroner

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Overtidstillegg

Arbeidsmiljølovens bestemmelse om overtid gjelder dersom det ikke er avtalt gunstigere overtidstillegg. Det skal utbetales et overtidstillegg på minst 40 % av timesatsen.

Arbeidstøy

Arbeidsgiver skal sørge for nødvendig arbeidstøy og vernefottøy tilpasset årstiden og arbeidsplassen.

Lønn - Renhold

Minstelønn per time

- Arbeidstakere som utfører renhold for private bedrifter som driver salg av renholdstjenester, skal minst ha en lønn per time på: 181,43 kroner.
- Arbeidstakere under 18 år som utfører renhold for private bedrifter som driver salg av renholdstjenester, skal minst ha en lønn per time på: 133,39 kroner.

Overtid/tillegg

For arbeid mellom klokken 21.00 og 06.00 avtales lønnstillegg i hvert enkelt tilfelle. Lønnstillegget skal være minst 26 kroner per time.

Arbeidstøy

Arbeidsgiver skal sørge for nødvendig arbeidstøy og skotøy tilpasset arbeidsplassen og arbeidet.

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Overnatting, servering og catering

Alle som utfører arbeid i en overnattings-, serverings- og cateringvirksomhet og lignende på land, skal ha minstelønn.

Minstelønnsatser per time

For arbeidstakere over 20 år og etter fire måneders praksis for arbeidstakere over 18 år

Minstelønnsatsen for disse arbeidstakerne er kr 161,87.

Heltidsansatte og deltidsansatte opptjener praksis på lik linje. Praksis må opparbeides etter at arbeidstaker har fylt 18 år. Tilkallingsvakter til enkeltstående oppdrag i løpet av fire måneder vil ikke opptjene praksis på samme måte. Arbeidstaker på tilkalling må arbeide tilsvarende full stilling eller ha oppdrag tilsvarende fire måneder.

For unge arbeidstakere

- 16 år: 105,83 kr
- 17 år: 115,33 kr
- 18 år: 129,59 kr

Satser for fratrekk i lønn ved innkvartering i bedriften

Hvis de ansatte innkvarteres på jobb, gjelder følgende satser for fratrekk i lønn:

- for enkeltrom: 541,12 kr per måned
- for dobbeltrom: 351,95 kr per måned

Det kan kun gjøres trekk i lønn for innkvartering når arbeidstakerne bor på enkle, innredede rom, typisk på et enkelt- eller dobbeltrom i hotellet hvor arbeidstakeren arbeider. Dersom bedriften stiller en mer selvstendig boenhet til rådighet, med blant annet kokemuligheter, avtales leie mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

Det er ikke regler om kvelds-, natt- og helgetillegg, men arbeidstaker og arbeidsgiver kan i arbeidsavtalen avtale ulike tillegg. Arbeidstid og overtid følger arbeidsmiljølovens regler.

Disse gruppene har ikke krav på minstelønn

- Ledere og mellomledere: En arbeidstaker som i stor utstrekning leder, fordeler og kontrollerer arbeid som utføres av andre regnes som leder eller mellomleder, for eksempel kjøkkensjefer, hovmestere og husøkonomer.
- Lærlinger/arbeidsmarkedstiltak: For å være lærling må det være inngått en avtale om opplæring i bedrift mellom en videregående skole og en godkjent opplæringsbedrift som da er arbeidsgiver for lærlingen. For personer på arbeidsmarkedstiltak må det være på plass et vedtak eller en avtale med NAV.

Tips

Tips er skattepliktig inntekt for mottakeren. Fra 1. januar 2019 har arbeidsgiver plikt til å innrapportere, foreta forskuddstrekk og betale arbeidsgiveravgift av tips den ansatte mottar. Dette innebærer at tips inngår som en del av lønnen og kan inngå i beregningen av minstelønn.

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Skips- og verftsindustrien

Minstelønn per time

Arbeidstakere som utfører produksjons-, montasje- og installasjonsarbeid i skips- og verftsindustrien, skal ha en lønn per time på minst:

- For fagarbeidere: 176,05 kroner
- For spesialarbeidere: 168,03 kroner
- For hjelpearbeidere: 160,10 kroner

Arbeidstakere som er ansatt på henholdsvis bedrift eller fast arbeidssted, som blir sendt på arbeidsoppdrag utenfor henholdsvis bedriften eller det faste arbeidsstedet, og hvor overnatting er nødvendig på grunn av arbeidsoppdraget, skal betales et tillegg per time på:

- For fagarbeidere: 35,21 kroner
- For spesialarbeidere: 33,61 kroner
- For hjelpearbeidere: 32,02 kroner

Tilleggene over skal også gis til arbeidstakere som er ansatt på reisebetingelser hvor det er forutsatt at arbeidstakeren arbeider på forskjellige steder/arbeidsplasser i sitt arbeidsforhold, når arbeidsoppdraget krever overnatting.

Skiftarbeid

På arbeidsplasser med skiftarbeid skal det betales et tillegg per time på:

For toskiftarbeid (36,5 timer per uke):

- 1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet
- 2. skift: 18,91 kroner
- For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: 40,41 kroner
- Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseften: 57,93 kroner
- Enhver time utover kl. 24.00 betales med tillegg som for 3. skift.

For treskiftarbeid (35,5 timer per uke):

- 1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet
- 2. skift: 19,49 kroner
- 3. skift: 29,01 kroner
- For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: 41,58 kroner
- Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseften: 59,57 kroner

For helkontinuerlig treskiftarbeid (33,6 timer per uke):

- 1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet
- 2. skift: 20,66 kroner
- 3. skift: 30,64 kroner
- For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: 43,90 kroner
- Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseften: 62,94 kroner

Omregning fra ordinær arbeidstid

Ved omregning fra ordinær arbeidstid, 37,5 timer per uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes følgende tabell:

- Fra 37,5 timer – 36,5 timer: 2,74 %
- Fra 37,5 timer – 35,5 timer: 5,63 %
- Fra 37,5 timer – 33,6 timer: 11,61 %

Arbeidstid

Den ordinære arbeidstiden må ikke overstige 37,5 timer per uke. Ved skiftarbeid gjelder følgende grenser:

- to-skiftsordninger: 36,5 timer per uke i gjennomsnitt
- treskiftsordninger: 35,5 timer per uke i gjennomsnitt
- helkontinuerlig skift: 33,6 per uke i gjennomsnitt

Andre arbeidstidsordninger kan avtales i samsvar med arbeidsmiljøloven kap. 10.

Overtidstillegg

Det skal betales et tillegg for arbeid utover ordinær arbeidstid med 50 % av timesatsen. For arbeid utover ordinær arbeidstid i tidsrommet mellom kl. 21.00 og kl. 06.00 og på søndager og helligdager skal det betales et tillegg på 100 % av timesatsen.

Arbeidstøy

Arbeidsgiver holder nødvendig arbeidstøy og vernefottøy tilpasset årstiden og arbeidsplassen.

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Jordbruk og gartnerier

Arbeidstakere som utfører arbeid innen jordbruk og gartneri skal minst ha en lønn per time på:

Ferie- og innhøstingshjelp

- Arbeidstakere under 18 år: 98,65 kroner
- Over 18 år – ansatt inntil 12 uker: 118,65 kroner
- Over 18 år – ansatt mellom 12–24 uker (3–6 måneder): 124,15 kroner

Arbeidstakere over 18 år som er ansatt mer enn 6 måneder skal ha lønn som ufaglært fast ansatt.

Fast ansatte

- Ufaglærte arbeidstakere: 138,55 kroner
- Arbeidstakere under 18 år: 108,15 kroner
- Tillegg for fagarbeidere: 11,75 kroner

Helge-/helligdagstillegg for røktere/avløsere i fast turnus

Det betales ett tillegg på 25 % per arbeidet time:

1. Mellom lørdager klokken 13 og søndager klokken 24
2. Mellom klokken 13 og 24 jul- og nyttårsaftnen
3. Mellom klokken 00 og 24 på bevegelige helligdager og 1. og 17. mai.

Arbeid innen jordbruk og gartneri omfatter arbeid innen alle fag innenfor området landbruk, naturbruk og naturforvaltning som naturlig utføres innenfor jordbruk og gartnerinæringen. Det inkluderer også arbeid på hagesenter, planteskolearbeid og lager- og terminalarbeid.

Praktikanter

Praktikanter lønnes med minst 70 % av satsen for ufaglærte fast ansatte arbeidstakere. Se over.

Refusjon av utgifter

Ytelser som betales som refusjon av utgifter som faktisk er påløpt på grunn av utsending av arbeidstaker, for eksempel reiseutgifter, kost og losji, skal ikke regnes som lønn.

Overtidstillegg

Arbeidsmiljølovens regler om overtidstillegg gjelder dersom det ikke er avtalt bedre overtidstillegg. Det skal utbetales et overtidstillegg på minst 40 % av timesatsen.

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Fiskeindustribedrifter

Minstelønn per time

Fagarbeidere og produksjonsarbeidere med tilhørende arbeidsoperasjoner, lagerarbeidere, transport, vakthold, rengjøring og kantine, håndverkere, reparatører, arbeidsledere, kontrollører, instruktører, kjøle- og kuldemaskinister skal minst ha lønn per time på:

- For fagarbeidere: 192,20 kroner
- For produksjonsarbeidere: 180,70 kroner
- Arbeidstakere under 18 år skal minst ha en lønn per time på 80 % av minstelønnsatsen.
- Arbeidstakere over 17 år som har arbeidet 12 uker i bedriften skal lønnes i henhold til de lønnsgrupper deres arbeid hører inn under.

Skoleungdom beholder opparbeidet lønnsansiennitet fra det ene året til det neste i samme bransje. Lønnsansiennitet opparbeidet som unge arbeidstakere gjelder når man fyller 18 år.

Skiftarbeid

På arbeidsplasser med skiftarbeid skal det betales et tillegg til timesatsen på:

- Toskiftsarbeid: 20 % av minstelønnsatsene
- Treskiftsarbeid: 25 % av minstelønnsatsene

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Elektro

Minstelønn per time

Arbeidstakere som utfører installasjon, montasje og vedlikehold av elektriske anlegg for automatisering, data, telekommunikasjon o.l. skal ha en lønn per time på minst:

- For faglærte som utfører fagarbeid: 211,70 kroner
- For andre arbeidstakere: 184,36 kroner

Skiftarbeid

Ved skiftarbeid skal det betales et tillegg til timesatsen på:

- Toskiftsarbeid: 17 % av minstelønnsatsen
- Treskiftsarbeid: 27,3 % av minstelønnsatsen

Gjelder ikke for petroleumsvirksomhet til havs.

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Godstransport på vei

Minstelønn per time

Arbeidstakere som utfører godstransport på vei med kjøretøy med totalvekt over 3,5 tonn skal ha en lønn per time på minst: 171,45 kroner.

Satsen for minstelønn gjelder også for arbeidstakere i bedrifter som er etablert utenfor Norge dersom transporten utføres av en utsendt arbeidstaker (såkalt kabotasje eller kombinert transport). Satsen gjelder ikke ved internasjonal transport.

Satsen gjelder ikke ved egentransport – det vil si varer som virksomheten har produsert selv og som transporteres av virksomhetens ansatte. Satsen gjelder heller ikke for lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

Satsen gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Persontransport med turbil

Minstelønn per time

Arbeidstakere i bedrifter som utfører persontransport med turvogn eller buss skal ha en lønn per time på minst: 155,87 kroner.

Dette gjelder når transporten ikke krever tildeling av løyve ved konkurranse.

Satsen gjelder også for arbeidstakere i utenlandske virksomheter, hvis transportoppdraget er organisert på en måte som innebærer utsending av arbeidstakere som ledd i en midlertidig tjenesteytelse. Når utenlandske virksomheter utfører persontransport med turbil i Norge, vil dette normalt være i form av internasjonal transport og/eller såkalt kabotasjekjøring. Minstelønnsatsen gjelder kun ved kabotasjekjøring.

Gjelder ikke lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

Satsene gjelder fra 1. desember 2018.

Lønn - Andre bransjer

Det er ikke minstelønn i andre bransjer enn de som er listet opp over.

Lønn skal avtales mellom arbeidsgiver og arbeidstaker som en del av den skriftlige arbeidsavtalen.

Utgifter til reise, kost og losji

For arbeidsoppdrag på byggeplasser, i skips- og verftsindustrien, innen elektrofag og renhold hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig, skal arbeidsgiver dekke nødvendige reiseutgifter ved arbeidsoppdragets begynnelse og slutt. Dette skal dekkes etter nærmere avtale som skal inngås mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

Før arbeidsgiver sender arbeidstaker på oppdrag utenfor sitt hjemsted, skal det være avtalt ordninger for kost og losji. Arbeidsgiver skal som hovedregel sørge for kost og losji, men fast diettsats, betaling etter regning og lignende kan avtales.

Denne plikten til å dekke utgifter til reise, kost og losji gjelder bare for reiser i Norge.

For arbeidstakere som utfører godstransport på vei (med kjøretøy med totalvekt over 3,5 tonn) skal det ved transportoppdrag med planlagt overnatting, utbetales diett i henhold til det norske myndigheter til enhver tid godkjenner som skattefri diett. Det utbetales 1/3 diettsats per påbegynt 8. time.

Minstelønn er innført ved allmenngjøringsforskrifter

Tariffnemnda kan bestemme at en landsomfattende tariffavtale skal gjelde for alle arbeidstakere i en bransje – såkalt allmenngjøring. Dette gjør Tariffnemnda ved å vedta allmenngjøringsforskrifter for de ulike bransjene. Disse forskriftene fastsetter hva som er allmenngjort fra tariffavtalene som for eksempel regler om minstelønn.

Allmenngjøring skjer kun i bransjer der det er dokumentert at utenlandske arbeidstakere kan få dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er normalt i bransjen.

Hva regnes som lønn?

En arbeidstaker kan motta ulike vederlag eller godtgjørelser fra sin arbeidsgiver i tillegg til ordinær lønn. Det er likevel ikke alle vederlag eller godtgjørelser som skal regnes som lønn etter allmenngjøringsforskriftene. Det er et krav at det dreier seg om goder eller ytelser som det er vanlig å regne som en del av lønnen og som inngår i beregningsgrunnlaget for feriepenger, skatt og trygdeytelser. For eksempel kan timelønnen være noe lavere enn minstelønnsatsen dersom arbeidstaker mottar andre former for lønnsgodtgjørelse. Utgiftsdekning kan ikke kompensere for lavere timesats.

Hvem gjelder forskriftene for?

Allmenngjøringsforskriftene gjelder for alle arbeidstakere som utfører arbeid innenfor virkeområdet til en allmenngjøringsforskrift. Forskriftene gjelder både for norske og utenlandske arbeidstakere.

Unntak

Forskriftene gjelder ikke hvis arbeidstakeren har bedre lønns- og arbeidsvilkår etter en annen avtale eller etter de lovene som gjelder i det landet arbeidstakeren kommer fra. Lønns- og arbeidsvilkårene kan avvike fra disse reglene på ett eller flere punkter, men må samlet sett være like gunstig eller gi bedre vilkår.

Merk at innen renhold gjelder ikke forskriften hvis virksomheten er omfattet av Renholdsoverenskomsten eller en annen tariffavtale inngått med en fagforening med såkalt innstillingsrett.

Ansvar

Virksomheter som utfører arbeid som faller inn under virkeområdet til en allmenngjøringsforskrift har ansvar for at bestemmelsene i forskriften gjennomføres. Ansvaret gjelder for arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomheten.

Informasjonsplikt, påseplikt og innsynsrett

Det er arbeidsgiver som har hovedansvaret for at de allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkårene følges. Det er likevel flere andre aktører som har plikter og rettigheter i denne forbindelse, se: [Informasjons- og påseplikt for oppdragsgivere](#)

Arbeidstilsynets rolle

Arbeidstilsynet i Norge fører tilsyn med at disse reglene overholdes. Ved brudd på reglene kan Arbeidstilsynet gi virksomheten pålegg, tvangsmulkt, overtredelsesgebyr eller anmelde forholdet til politiet.

Regelverk

Tariffnemnda har fastsatt allmenngjøringsforskrifter for ni bransjer:

[Bygg](#)

[Elektro](#)

[Skips- og verftsindustrien](#)

[Godstransport på vei](#)

[Jordbruks- og gartnerinæringene](#)

[Persontransport med turbil](#)

[Renhold](#)

[Fiskeindustribedrifter](#)

[Overnatting, servering og catering](#)